

Resultatrapport 2024

Vägen till livskvalitet

Kommunstyrelsens analys 2024

Stabsavdelningen

ÖSTRA
GÖINGE

Innehållsförteckning

Resultatrapport 2024 Vägen till livskvalitet	1
1 Inledning	3
1.1 Göingemodellen	3
1.2 Mål- och resultatplan	3
2 Resultatrapport rapport Vägen till livskvalitet	4
3 Analys	5
3.1 Mål- och resultatplanen 2024 – 2027 avseende Vägen till livskvalitet	5
3.2 Kommunstyrelsens analys	7
3.2.1 Politisk analys av resultatrapporten	7
4 Uppföljning och utvärdering	10
4.1 Modell för uppföljning och utvärdering	10
4.2 Syfte och metod vid utvärdering av resultatrapport	11
5 Övergripande dokument	11
5.1 Styrande dokument för området Vägen till livskvalitet	11
5.1.1 Kommunfullmäktigenivå	11
5.1.2 Kommunfullmäktige avseende Vägen till livskvalitet	11

1 Inledning

1.1 Göingemodellen

Östra Göinge kommun står inför ständiga utmaningar och kraven är många på service, högre kvalitet och bättre resultat. Dessa krav kommer från medborgare och företag i Östra Göinge, men också från staten och dess myndigheter. Allt måste i sin tur förverkligas utifrån tydliga prioriteringar och begränsade resurser. För att klara detta krävs en organisation i utveckling med tydligt fokus på ständiga förbättringar där både målstyrning samt uppföljning och utvärdering är viktiga komponenter.

Göingemodellen utgår från en övergripande vision och till den kopplas sedan tydliga av politiken fastställda prioriterade områden. Dessa områden finns tydligt utpekade i den av kommunfullmäktige antagna Mål- och resultatplanen. Utifrån denna plan och en del andra antagna dokument utarbetar förvaltningen årligen en planering med hänsyn tagen till fastställda politiska prioriteringar.

Mål- och resultatplanen är politikens viktigaste styrande dokument. Den utarbetas för att gälla under en fyra års period och börjar gälla andra året efter det allmänna valet.

1.2 Mål- och resultatplan

I den Mål- och resultatplan som gäller för åren 2024 – 2027 har politiken lyft fram fem prioriterade områden;

- Vägen till livskvalitet
- En bra start i livet
- Vägen till arbete
- Det goda åldrandet
- Attraktiva byar

För ytterligare information om uppföljning och utvärdering samt styrande dokument hänvisas till avsnitten 4 och 5 i denna analys.

2 Resultatrapport rapport Vägen till livskvalitet

Med den framlagda resultatrapporten 2024 för området – Vägen till livskvalitet - vill den kommunala förvaltningen skapa:

- transparens av hur väl kommunen lever upp till olika krav
- lärande och utveckling
- underlag för framtida prioriteringar

Resultatrapporten har fokus på 6 områden utifrån området Vägen till livskvalitet:

- Främja Göingebornas utbildning och kompetens
- Stärka en god start i livet och jämna uppväxtvillkor
- Främja en aktiv fritid
- Stärka Göingebornas möjlighet till sysselsättning och ett välfungerande liv
- Främja hälsa och delaktighet för äldre och funktionsnedsatta
- Stärka Östra Göinge som en socialt sammanhållen och trygg boendekommun

Utöver detta redovisas i rapporten skilda aspekter rörande omvärldsanalys och förvaltningens samlade rekommendationer.

3 Analys

3.1 Mål- och resultatplanen 2024 – 2027 avseende Vägen till livskvalitet

I detta avsnitt presenteras de delar i Mål- och resultatplanen 2024 - 2027 som berör området Vägen till livskvalitet. För djupare insikt rörande vad som finns i övriga aktuella dokument hänvisas till avsnitt 5.

Inom det prioriterade området Vägen till livskvalitet lyfts följande fram.

Resultatmålet

År 2027 är göingarnas hälsa stärkt och samhällsklimatet präglas av social sammanhållning, tillit och trygghet.

Förbättringsområden för livskvalitet i Östra Göinge

För att Östra Göinge ska kunna utvecklas i önskad riktning, behöver invånarnas hälsa och välmående stärkas. En bättre folkhälsa förväntas också stärka familjers liv och välgång, barns förutsättningar i skolan och i förlängningen, den kommunala samhällsekonomin. Ett aktivt integrationsarbete i samhället är också betydelsefullt för att vända otrygghet till god social sammanhållning och tillit mellan människor i Östra Göinge.

Den enskildes ansvar och arbete på bred front

Inom den kommunala verksamheten är ett brett samarbete över organisatoriska gränser väsentligt. Sociala och ekonomiska utmaningar kan inte hanteras isolerat utan sträcker sig över olika verksamhetsområden. Kommunens medarbetare kan göra mycket men långt ifrån allt. Oavsett utmaningar i samhället är det därför viktigt att närings- och föreningslivet tillsammans med olika offentliga aktörer samverkar med kommunen för att förbättra livskvaliteten för invånarna i Östra Göinge. Ett brett engagemang skapar grogrund för utvecklande insatser som sammanvägt påverkar invånarnas välmående i positiv riktning. Sist men inte minst, har varje enskild individ ett avgörande ansvar för sin egen hälsa, för sin drivkraft såväl i skolan som i arbetslivet och för sitt bidrag till det egna växandet.

Stärk folkhälsan för individen

Flera undersökningar det senaste decenniet har visat att resultaten överlag är bättre på riksnivå än i Östra Göinge. Några viktiga faktorer som avviker från genomsnittet för de boende i Östra Göinge är medelinkomst, arbetslöshet och skolresultat. Till detta kan en rad av Östra Göinges folkhälsoresultat läggas, som rädsla för att gå ut ensam, våld i nära relation, bristande social gemenskap, begränsad fysisk aktivitet och andelen göingar som avstår från tandvård trots behov. När Länsstyrelsen analyserar barn och ungas välmående i Östra Göinge, visar resultaten att de skulle ha mycket att vinna på stärkta uppväxtvillkor. Det krävs riktade insatser för att förstärka folkhälsan i Östra Göinge.

Stärk folkhälsan genom utbildning och arbete

En höjd självförsörjningsgrad genom utbildning och arbete ger positiva effekter för folkhälsan och är grunden för en god spiral för hela livet. I självförsörjande familjer skapas grogrunden för barnens tid i grundskolan, motivationen för vidareutbildning som leder in på arbetsmarknaden och förutsättningarna för en ljus framtid.

Stärk folkhälsan i goda livsmiljöer

En god hälsa samt stimulerande boende- och naturmiljöer är grundstenar för livskvaliteten. Välmåendet ger energi till en positiv fritid för både barn och vuxna med naturupplevelser i skog och mark samt idrottsliga och kulturella aktiviteter. Bostadsområdenas utformning är ett annat viktigt inslag i att skapa denna positiva helhet. Arbetet med att stärka livskvaliteten för invånarna i Östra Göinge måste bedrivas långsiktigt och ges utrymme i alla kommunens verksamheter.

Strategiskt arbete för växande och stolthet

Att få fler göingar att växa och känna stolthet över livet i Östra Göinge är kopplat till ett strategiskt och långsiktigt arbete också inom resterande fyra prioriterade områden. Trygg uppväxt och goda skolresultat leder till arbete och självförsörjning som ger aktiva äldre, allt i stimulerande livsmiljöer. Alla delar samverkar och förstärker helheten.

3.2 Kommunstyrelsens analys

3.2.1 Politisk analys av resultatrapporten

Inledning

Östra Göinge kommun saknar i dagsläget en fastställd strategi för folkhälsa. Istället har kommunfullmäktige pekat ut folkhälsa som ett prioriterat område, vilket markerar dess betydelse för kommunens långsiktiga utveckling. Parallellt pågår arbetet i en tillfällig fullmäktigeberedning som har i uppdrag att skapa ett vägledande underlag för en eventuell framtida strategi eller annat vägval framledes. Denna rapport, som beskriver hur förvaltningen arbetar med folkhälsa och livskvalitet, har därför skrivits utan tydliga ramar eller en övergripande strategi att luta sig mot. Förvaltningen har istället tolkat uppdraget utifrån sitt perspektiv, vilket ger en unik men också utmanande utgångspunkt för analys.

Rapporten och dess analys är ett viktigt inspel till folkhälsoberedningens arbete och utgör samtidigt en värdefull resurs för kommunstyrelsen, som framöver kan behöva ta ställning till en ny strategi eller en revidering av en befintlig sådan, beroende på vad beredningens arbete landar i. Den ger en samlad bild av hur olika delar av förvaltningen idag bidrar till folkhälsan, men belyser också möjligheter och utmaningar i det tvärgående arbetet. Just detta tvärgående perspektiv, där flera verksamheter och ansvarsområden möts, gör rapporten särskilt värdefull – men också komplex att analysera. Arbetet med folkhälsa sträcker sig över flera sektorer och berör både individens ansvar och kommunens förmåga att skapa rätt förutsättningar. Utan en samordnande strategi blir det en balansgång att avgöra vilka delar som bör prioriteras eller utvärderas djupare.

Det är också värt att notera att en tvärgående rapport som denna sannolikt inte kommer att framställas igen inom den närmaste tiden, vilket ställer särskilda krav på hur resultatet presenteras och används framåt. Utifrån de givna förutsättningarna är det därför svårt att tillämpa resultatutskottets *traditionella* analysmetod. Istället presenterar resultatutskottet sina reflektioner, vilka ska ses som ett stöd för både beredningens fortsatta arbete och för förvaltningens pågående insatser. Dessa reflektioner ger möjlighet att belysa centrala teman och vägleda diskussionen om hur kommunen kan skapa en samordnad och långsiktig strategi för folkhälsa.

Kommentarer och reflektioner kring resultatrapporten för Vägen till livskvalitet

Resultatrapporten lyfter fram flera viktiga aspekter av Östra Göinge kommuns arbete med att främja folkhälsa och öka livskvaliteten. Samtidigt finns det områden där tydlighet och perspektiv kan förstärkas för att bättre reflektera både det kommunala ansvaret och invånarnas egen roll.

Äldre och personer med funktionsnedsättning

Rubriken inkluderar både äldre och personer med funktionsnedsättning och speglar kommunens ambition att omfatta båda grupperna. Dock skulle texten vinna på att ge ett större fokus på personer med funktionsnedsättning, exempelvis genom att lyfta fram deras behov av tillgänglighet och deltagande i samhällslivet.

Bygemenskapen i kommunen

I rapporten beskrivs kommunen ofta som en enhetlig aktör. Det är positivt att framhäva den kommunala gemenskapen, men det bör också tydliggöras att mycket av invånarnas naturliga samhörighet sker på bynivå. Genom att stärka det lokala engagemanget och redogöra för aktiviteter på bynivå kan kommunen bättre möta invånarnas behov och skapa en starkare känsla av tillhörighet.

Koppling till folkhälsa

Det finns utrymme att ytterligare förstärka kopplingen mellan samhällsplanering och folkhälsa. Insatser som främjar fysisk rörelse, såsom utformningen av offentliga miljöer och fritidsaktiviteter, är grundläggande för en hållbar folkhälsa. Här kan en tydligare koppling till rapportens fokusområden göras.

Rapporten belyser flera initiativ och insatser som stärker invånarnas livskvalitet, välbefinnande och trygghet vilket i förlängningen bidrar till folkhälsan. Det finns dock en möjlighet att i högre grad synliggöra den direkta kopplingen mellan de olika områdena och deras inverkan på folkhälsan. Att tydligt länka exempelvis samhällsplanering, bostadsutveckling och fritidsaktiviteter till folkhälsoarbetet kan bidra till en mer holistisk förståelse för hur de olika delarna samverkar och stärker varandra.

Den fysiska miljön, såsom tillgången till gång- och cykelvägar, gröna ytor och offentliga mötesplatser, har en naturlig roll i att främja rörelse och social interaktion. Att lyfta fram denna koppling i arbetet med samhällsplanering ger en djupare förståelse för hur utformningen av det offentliga rummet inte bara är en fråga om trivsel och trygghet utan också om hälsa och jämlikhet. På samma sätt kan fritidsaktiviteter och kulturinsatser som redan uppmuntrar till rörelse och gemenskap presenteras med en tydligare folkhälsodimension, där värdet av både fysisk och psykisk hälsa lyfts fram.

Genom att integrera folkhälsoperspektivet mer tydligt i olika delar av kommunens arbete kan man stärka den övergripande effekten och samtidigt skapa en röd tråd mellan olika strategier och insatser. Detta möjliggör också en bredare förankring hos både medarbetare och invånare, vilket i sin tur kan bidra till ökad medvetenhet och engagemang. När folkhälsa betraktas som en central del av alla utvecklingsinsatser – från planering till genomförande – skapas förutsättningar för ett mer sammanhållet och långsiktigt hållbart arbete.

Att denna koppling ibland kan upplevas som implicit snarare än explicit är förståeligt, särskilt i ett så mångfacetterat arbete som det kommunen bedriver. Genom att lyfta fram och konkretisera hur insatser i olika verksamhetsområden bidrar till folkhälsa kan man dock ytterligare stärka berättelsen om kommunens arbete och dess effekter. På så sätt synliggörs inte bara de positiva resultaten, utan även det strategiska tänkande som ligger till grund för framgångarna.

Avslutande reflektion

Rapporten belyser hur viktigt det är med samverkan mellan olika aktörer för att främja en god folkhälsa och öka livskvaliteten för invånarna i Östra Göinge. Kommunen har en betydande roll genom att arbeta med de frågor där den har rådighet, och både socialtjänst, samhällsbyggnad och skolan är en av många viktiga pusselbitar i detta arbete. Det är dock tydligt att ansvaret för hälsa och livskvalitet inte enbart kan vila på det offentliga. Individens egenansvar är alltid avgörande i slutändan. Som rapporten visar är det en balansgång mellan att skapa förutsättningar, informera och stödja, samtidigt som man betonar individens och civilsamhällets ansvar för vår gemensamma fysiska och mentala folkhälsa.

Folkhälsans utveckling är beroende av flera faktorer: demografiska förändringar, förvaltningens insatser, andra aktörers engagemang och invånarnas egna förmågor och val. Rapporten fångar väl vikten av samverkan, både internt inom kommunen och externt med andra aktörer. För att nå bästa möjliga resultat bör kommunen fortsätta att dra nytta av sin storlek, exempelvis genom att skapa snabba beslutsvägar och agera med flexibilitet mot staten och andra myndigheter. Samverkan med staten och andra myndigheter är avgörande, särskilt i frågor där kommunen saknar rådighet eller resurser. Detta är särskilt viktigt när det gäller

grupper som har svårigheter att själva ta ansvar, exempelvis barn, äldre, sjuka och personer med funktionsnedsättningar.

Genom att stärka samverkan, använda våra resurser effektivt och agera där vi har störst möjlighet att påverka, kan vi fortsätta skapa goda förutsättningar för Göingebornas livskvalitet och hälsa. Det handlar om att möjliggöra, informera och inspirera, men också om att ta vara på den samlade kraften hos såväl kommunen som invånarna själva.

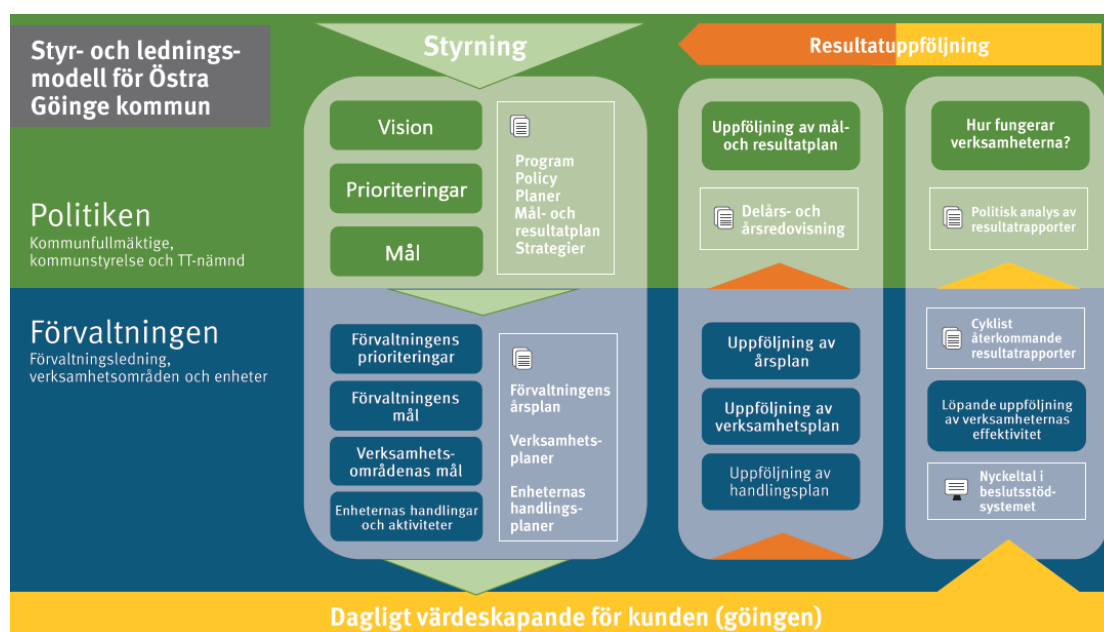
Det finns också behov av att fortsatt diskutera kring var gränsen för kommunens ansvar går och hur olika insatser prioriteras. En beredning arbetar redan med att fördjupa detta arbete, men mycket återstår att klargöra innan en konkret och vägledande strategi kan presenteras.

4 Uppföljning och utvärdering

Nedan följer en kortare beskrivning av den modell enligt vilken kommunstyrelsens resultatutskott arbetar utifrån.

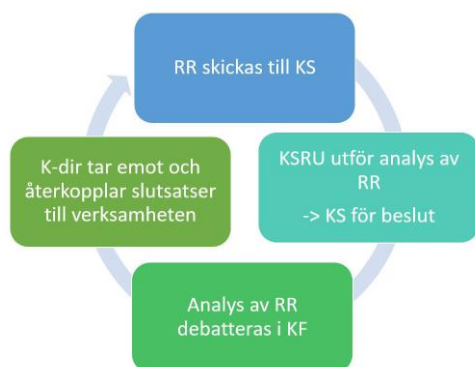
4.1 Modell för uppföljning och utvärdering

En viktig del i alla styr- och ledningsmodeller är att det finns en tydlig metod för hur uppföljning och utvärdering ska fungera. I den av kommunfullmäktige fastställda styr- och ledningsmodellen har dessa delar en uttrycklig och framträdande roll som åskådliggörs enligt nedan.

Resultatrapportering

Förvaltningens arbete för att uppfylla resultatmålen för de prioriterade områdena, följs upp genom cykliskt återkommande resultatrapporter över den fyraåriga planperioden. Enligt en fastställd tidplan följs resultaten upp för ett prioriterat område i taget. Inför varje rapporteringstillfälle väljs en eller flera fokusfrågor ut från det aktuella prioriterade området, se figur nedan. Fokusfrågorna varierar över planperioden och olika aspekter och perspektiv lyfts fram från gång till gång, i syfte att vid periodens slut ha kompletterat varandra till en helhetsbild. Kopplingen mellan prioriterat område och rapportering kärnverksamhet är inte statisk. Fokusfrågorna kan beröra en, flera eller samtliga kärnverksamheter.

RR = resultatrapport
KS = kommunstyrelse
RU = resultatutskott
K-dir = kommundirektör
KF = kommunfullmäktige

4.2 Syfte och metod vid utvärdering av resultatrapport

I analysen kommer man förhoppningsvis att:

- göra en helhetsbedömning i förhållande till målen
- söka framgångsfaktorer respektive söka orsaker till att man inte når målen
- skapa tankar/idéer kring framtida inriktningar/mål

Det finns en rad utgångspunkter för politiker att förhålla sig till inför utvärderingsarbetet. Det är viktigt/nödvändigt att:

- sätta sig in i verksamheterna och förstå dessa
- förstå vad förvaltningen vill med sitt arbete inom olika verksamheter
- förstå vilka utmaningar/prioriteringar verksamheterna har framför sig
- skapa sig en insikt vad som är reglerat i lagar och förordningar
- skilja på verksamheternas grunduppdrag och det som är uppsatt i lokala politiska mål och dokument
- fokusera på resultat och inte på aktiviteter
- förstå att vissa delar av verksamheterna i dagsläget kan vara svåra att följa upp och utvärdera

5 Övergripande dokument

5.1 Styrande dokument för området Vägen till livskvalitet

Utöver Mål- och resultatplanen finns som komplement en rad politiskt framtagna dokument. På kommunfullmäktigenivå benämns dess som programhandlingar, policy och långsiktiga planer och har en varaktighet på mer än 10 år. Motsvarande dokument på kommunstyrelsenivå benämns strategier och har ett kortare tidsperspektiv, dock ofta längre än en mandatperiod. För området Vägen till livskvalitet finns följande fastställda handlingar på de olika politiska nivåerna.

5.1.1 Kommunfullmäktigenivå

- Mål- och resultatplan 2024 – 2027

5.1.2 Kommunfullmäktige avseende Vägen till livskvalitet

Mål- och resultatplanen 2024 - 2027

En sammanfattning av innehållet som berör Vägen till livskvalitet finns i avsnitt 3.1